

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. ועל הזקן שתיים מיכן ושתיים מיכן ואחת מלמטה חדא דמיחייב עלה תרתני 1
- ב. שבועות שתיים שהן ארבע שתיים שאוכל ושלא אוכל שהן ארבע אכלתי ושלא אכלתי 3
- ג. ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע שתיים ידיעת טומאת קדש וידיעת טומאת מקדש שהן ארבע קדש ומקדש 5
- ד. יציאות שבת שתיים שהן ארבע שתיים הוצאה דעני והוצאה דבעל הבית שהן ארבע הכנסה דעני והכנסה דבעל הבית 6
- ה. מראות ננעים שנים שהן ארבעה שנים שאת ובהרת שהן ארבעה שאת ותולדתה בהרת ותולדתה 7
- ו. לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו 8
- ז. שבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה ... אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו 9
- ח. אבל המותר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה את הארבעים 9
- ט. לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו 12

דף ג.

א. ועל הזקן שתיים מיכן ושתיים מיכן ואחת מלמטה חדא דמיחייב עלה תרתני

כבר התבאר במסכת מכות דף כ. שדרך כהני¹ עובדי כוכבים היה להשחית זקנם לפיכך אסרה תורה להשחית הזקן בין זקנו ובין זקנו של חבירו² שנאמר

¹ רמב"ם שם ה"ז

² ואף על פי שבהקפת הראש ילפינן שאף הניקף חייב מפני שכתוב לא תקיפו בלשון רבים והכא כתיב לא תשחית בלשון יחיד, כתב ברמב"ן מכות כא ע"א שמכל מקום כיון שבכהנים כתוב ופאת זקנם לא יגלחו בלשון רבים, ילפינן בגזירה שוה ישראל מכהנים, או לפי שאף בהקפה לא מלשון רבים למדנו ששניהם חייבים, אלא שמשמעותו של לא תקיפו היא לא תניחו להקיף שהמניח להקיף כמקיף, ולכן אף בלא תשחית פירושו לא תניח להשחית. וכ"כ בריטב"א שם בשם הראב"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

(שם) וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פְּאֵת זִקְנֶךָ וְאֵין הַמַּתְגַּלָּח לֹקֵחַ עַד שִׁישִׁיעַ. וּפָאוֹת הַזִּקֵּן³ הֵם ה', וְלֹקֵחַ עַל כָּל פֶּאֶה וּפֶאֶה וְאֵם נִטְלָן כּוֹלֵן כְּאַחַת לֹקֵחַ חֹמֶשׁ, וְרַבּוֹ בָּהֶם הַדְּעוֹת⁴, לְפִיכֶךָ יֵרָא שָׁמַיִם יֵצֵא אֶת כּוֹלָם וְלֹא יַעֲבִיר תֵּעָר עַל כָּל זָקֵנוּ כָּלָל. וְאַפִּילוּ עַל הַשֹּׁפָה הָעֲלִיוֹנָה⁵ אוֹ תַּחַת הַגֶּרֶן .

³ שם וש"ע יו"ד קפא סעי' יא וחכמ"א כלל פט סעי' יד

⁴ שפי' על הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה ועי"ש בפירוש המשניות דשתיים מכאן וכו' היינו מצד ימין ומצד שמאל ואחת למטה הוא כדאיתא בגמ' שם ע"ב תנו רבנן פאת זקנו סוף זקנו ואיזהו סוף זקנו שבולת זקנו ועיין בב"י כאן שפי' "ולפיכך נקרא שבולת הזקן לפי שבאנשים שאינם ממולאים בזקן הרבה בולט הזקן במקום שהוא כמין שבולת" ונחלקו הראשונים בביאור ארבע הפאות שמכאן ומכאן לר"ח מקום חיבור הלחי לצדדים מימין ומשמאל ושני גבולי השפה מימין ומשמאל ואחת למטה

ולרש"י שם במשנה (מובא ברא"ש ובטור) אחת מקום חיבור הסנטר לעצם מימין ואחת כנגדו משמאל ואחת מקום חיבור הלחי לצדדים מימין וכנגדו משמאל

ברמב"ם שם כתב "וחמש פאות יש בו לחי העליון ולחי התחתון מימין וכן משמאל ושבולת הזקן" ועיין במאירי שם בסוגיא שפירש שהלחי העליון הוא צד הלחי שמן הפה ולמעלה, והפאה היא החידוד הבולט בלחי העליון, ומקום בליטתו הוא סמוך לאוזן, כנגד הנקב מצד הפנים מתחת העיניים והוא תחילת הזקן והלחי התחתון היינו מקום בליטת הלחי התחתון, והוא תחת לאוזן נוטה מעט לצד אחוריה פאה שבלחי העליון היא במקום פרק, ובצ"צ למשניות מכות פ"ג סוף אות ג, ע"פ ריטב"א מכות שם בדעת הרמב"ם כתב. שכל אורך הלחי הוא בכלל האיסור, ולא שסוף הלחי, או קרן זוית שבו, בלבד הוא שנקרא פאה, ואין היתר אלא בשער של שפה בלבד

ברש"י בריש מסכת שבועות (ג ע"א ד"ה ועל הזקן) ובפרשת קדושים (ויקרא שם) שעצם הלחי המחובר לצדדים הוא רחב הפנים ויש לו שני פאות הרי זה ארבע ואחת למטה

דעת הריב"ן במשנה שם (פירש"י בפנינו וכן הביא במאירי בשם יש מפרשים) שהפאה הראשונה שמכאן ומכאן היא פרק ראשון של זקן, תחת האוזן מקום שהלחי התחתון יוצא משם, בחודו של לחי שבו, והפאה התחתונה שמכאן ומכאן היא בשתי השבולות שבסנטר בעצם קמן שמחבר הלחיים יחד, וכל אחד מהם לסוף הלחי ועיין פרישה אות יא בחילוק שבין דעה זו לדעת רש"י

והפאה החמישית למטה, היא בסנטר, ואין בסנטר אלא פאה אחת, כל מה שבסנטר לצד האויר וכמש"כ בצ"צ במשניות שם לדעת הרמב"ם ולדעת הסוברים ששתי הפאות התחתונות הן שתי שבולות הזקן שבסנטר מכאן ומכאן של העצם הקמן המחבר הלחיים הפאה החמישית היא השיער באמצע הסנטר, ופרק הוא בפני עצמו (ולדבריהם יש בסנטר שלש פאות) ודעת היראים (ביראים השלם סי' שכה) שהיא תחת הלחיים סמוך לגרון בסוף הזקן סמוך לגרגרת (ובטור כתב דיעה זו בשם ר"ח אמנם בב"י השיג עליו שאינו ר"ח) ובראשונים השיגו על היראים דבהשחתה פאת זקנך כתוב, ותחת הגרון אינו פאת זקן ומותר לגמרי בכל הגרון אמנם דעת בהגהות סמ"ק סי' ע כתב שאפילו תחת הסנטר אוסר רבינו תם בתער לפי שפעמים שמושך אליו העור של הפאה ובב"ח כתב לאסור מתחת הגרון שכשמגלחים כל השער שתחת הגרון משחיתים עיקר הפאה סמוך לגרגרת שאין מגלחים לחצאין להניח שבולת הזקן אלא מגלחים הכל ועיין בביאור הגר"א ס"ק יח שכתב דהרמ"א שאסר להעביר תער גם תחת הגרון לפי שדומה לתיקון הנשים

⁵ לדעת הרמב"ם שם ה"ח "השפה מותר לגלחו בתער והוא השיער שעל גב השפה העליונה וכן השיער המדולדל מן השפה התחתונה ואע"פ שהוא מותר לא נהנו ישראל להשחיתו אלא יגלחו קצתו עד שלא יעכב אכילה ושתייה" אבל לדעת ר"ח הנ"ל בשפם יש את אחת משתי הפאות וא"כ ראוי להחמיר מדינא וכמש"כ במ"ז ס"ק ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואינו חייב על השחתת פאת הזקן עד שיגלחנו בתער, שנאמר וְלֹא תִשְׁחִית גִּילּוּחַ שֵׁשׁ בּוֹ הַשְּׁחָתָה וְזֶהוּ תֵּעַר, והמעבירו בתער עובר בחמשה לאוין שיש בו חמשה פאות, אבל במספרים מותר⁶ ואפילו כעין תער⁷. וי"א⁸ שעב"פ חייב להשאיר שיער כדי קריצת צפורן, ובלא זה הרי זו השחתה גם במספריים כעין תער, ולכן אין לגלח למשעי באופן שהבשר חלק לגמרי בלי חגירת ציפורן.

ב. שבועות שתיים שהן ארבע שתיים שאוכל ושלל אוכל שהן ארבע אכלתי ושלל אכלתי

שבועת ביטוי⁹ הוא שנאמר בתורה (ויקרא ה פסוק ד) או נֶפֶשׁ פִּי תִשָּׁבַע לְבָטָא בְּשִׁפְתַּיִם לְהָרַע או לְהִיטִיב¹⁰, ואפילו אין בו לא הרעה ולא הטבה. והיא נחלקת לארבעה חלקים שתיים להבא ושתיים לשעבר.

⁶ ודעת החינוך במצוה רנב שפטור אבל אסור מדרבנן במספריים כעין תער וכן דעת מרכבת המשנה שם
⁷ ועיין בדרכי תשובה שם ס"ק יח שהביא מאחרונים שעב"פ ראוי להימנע מלגלח במספרים כעין תער משום חשד ומראית העין ויש בזה משום מדת חסידות

⁸ שו"ת חלקת יעקב יו"ד סימן צ ולקרוץ בציפורן משמע אחיזה בציפורן אחד, פי' כשמעביר ציפורנו על עיקר השער, נאחז ונסבך הציפורן בו, והשער נאחז בין ציפורן לבשר, והוא ממש כעין הרגשת פגיונת סכין ופגיונת מזבח, שבשחז"ל התירו לנו על ידי מספרים, לא נשמע מזה היתר אף כשאנו חוגרת בציפורן. נמצאנו למידין, במגלח למשעי באופן שהבשר חלק לגמרי בלי חגירת ציפורן, יש חשש דוה בעצמו כבר מקרי השחתה לדעת רש"י וסייעתו והם רוב הפוסקים, וכמו שביארנו.

⁹ רמב"ם שבועות פ"א ה"א וה"ב

¹⁰ עיין סימן רל"ב סעיף י"ב בבאר הגולה לענין שבועה בכתב שהחייב לקיים שבועתו ואם לא קיים דינו מסור לשמים ומ"מ בדיני אדם אין לחייבו ועיין בזה בתשובת הר"א מזרחי סימן ע"ג ובתשובת מבי"ט סימן ט' ובתשובת מים רבים הי"ד סימן ס"ח ובתשובת חות יאיר סימן קצ"ד ובתשובת שב יעקב סימן מ"ט ובתשובת נו"ב חלק יו"ד סי' ס"ו ובחלק חו"מ סי' למ"ד אות י"ד שכתב שדבר זה תלוי במחלוקת ראשונים אי חשיב עי"ז שבועת ביטוי ובתשובת ברית אברהם חלק יו"ד סימן נ"ט וס' ובתשובת שמן רוקח ח"ב סימן כ"ז מה שהאריכו בזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כיצד לשעבר שנשבע על דבר שעבר שנעשה¹¹ כגון שאכלתי או שזרקתי
אבן לים או שדבר פלוני עם פלוני. או שלא נעשה כגון שלא אכלתי¹² או
שלא זרק אבן לים או שלא דבר פלוני עם פלוני.

כיצד להבא על דבר שעתיד להיות שיעשה כגון שאוכל או שאזרוק או שלא
יעשה כגון שלא אוכל או שלא אזרוק אבן לים הרי אלו שתים לשעבר ושתים
להבא.

ואפילו בדבר¹³ שאין בו ממש, כגון שישנתי ולא ישנתי, או שאישן ולא אישן¹⁴, ואפילו
בדבר שאינו יכול לעשותו אלא ע"י אחרים, כגון שנתתי לפלוני או שלא נתתי, או
שאתן לפלוני או שלא אתן.

נשבע¹⁵ אחת מארבע מחלוקות אלו והחליף, כגון שנשבע שלא יאכל ואכל או שיאכל
ולא אכל או שאכלתי והוא לא אכל או שלא אכלתי ואכל הרי זו שבועת שקר, ועל
זה וכיוצא בו נאמר (שם יט פסוק יב) לא תִשָּׁבַעוּ בְּשִׁמִּי לְשָׁקֶר¹⁶, ואם נשבע לשקר

¹¹ גם בלשון עבר תפס הרב המחבר הלשון דוקא מה שבידו [לעשות להבא], ולא נקט לשון הר"מ פ"א
משבועות ה"ב שכתב גם לשון (שנתן) [שדיבר] איש פלוני וכו', נראה [דעת הרב המחבר] דאינו חייב על
לשעבר אלא אם יכול להיות להבא, והר"מ פסק שם ובפ"ה ה"א דגם שנשבע שזרק איש פלוני וכו' חייב, דהיא
פלוגתא בשבועות כ"ה ע"א רב ושמואל, ורב סובר אף על גב דליתא בלהבא מ"מ חייב לשעבר, רק צריך
מידי דאיתא בלאו והן, והילכתא כרב באיסורי. על כן דברי הרב המחבר צ"ע, דנראה מדבריו וכן מבואר
אחר זה דצריך שיהא איתא להבא, ובאמת אנן פסקינן כרב דאין צריך איתא להבא, וצ"ע. ועיין בשבועות
שם: מנחת חינוך מצוה רכז אות א

¹² דהיינו על זמן שאפשר בלא אכילה שאל"כ הרי זה שבועת שוא כמבואר לקמן

¹³ שו"ע יו"ד סי' רלו סעי' א

¹⁴ ועיין לקמן שדוקא במפרש יום או יומים אבל בנ' ימים או בסתם הוי שבועת שוא וכן באוכל ולא אוכל
¹⁵ שם הלכה ג' ועיין בנודע ביהודה יו"ד סי' ס"ז דבשבועה שלוחו של אדם כמותו מדיכול לישבע על תנאי ע"ש
ועיין בתשובת שמן רוקח שם שחולק עליו ודעתו דשבועה ע"י שליח לא מהני ועיין בנו"ב תניינא ח"ד סימן
קמ"ז בתשובה מבין המחבר שהאריך להוכיח כדעת אביו הגאון ז"ל דשבועה חל ע"י שליח וכתב שגם בפסקי
מהרא"י סימן רנ"ד מבואר כן ויישב כל ההשגות שהשינו עליו ע"ש ועי' בספר בית מאיר לאה"ע סימן ק"כ ס"ד
דפשיטא לו דשבועה א"א ע"י שליח דלבטא בשפתים כתיב. וכתב על הנו"ב הנ"ל שנעלם ממנו דברי הרמב"ן
במסכת כ"ב דקכ"ו. ע"ש עוד מ"ש בזה. ולא ראה דהגאון נו"ב בעצמו בספרו צ"ח למסכת ברכות דכ"א
הרגיש בזה וגם בנו"ב תניינא שם ובס"ח האריך בזה. גם בתשו' ח"ס סימן ר"כ ורכ"ז האריך מאוד וביאר
כמה פרטים וחילוקי דינים בענין שבועה ונדר בכתב והחילוק בין אם כתב בלשון עבר או בלשון הווה או בפועל
ממש. ובדין שבועה ע"י שליח והחילוק בזה בין דיני אדם לדיני שמים פתחי תשובה שם ס"ק א

¹⁶ ומ"מ בלהבא הו"ן מה שעובר על לאו זה עובר ג"כ משום בל יחל, ע"ש. וכן הוא דעת (המ"ח) [הריב"ש סי'
תמ"ה מובא בכסף משנה] ע"ש שכתב הא דלא מנה הר"מ לאו זה ג"כ לפי שאין דרך הר"מ למנות לאוין
הרבה על מצוה אחת, ע"ש. ואני כתבתי בגליון על הר"מ שם, דמ"מ קשה למה לא כתב הר"מ דאם עבר על
שבועה דלהבא לוקה שתים משום לאו הוה ומשום בל יחל, וכמו שכתב בפ"א מניירות ה"ב דאם עבר הנזיר
וגילח או ששתה יין או נטמא לוקה שתים, משום לאו המיוחד בנזיר ומשום בל יחל, ואע"פ דאינו מונה אותו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

במזיד לוקה, בשוגג¹⁷ מביא קרבן עולה ויורד שנאמר (שם ה פסוק ד) וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאִשָּׁם וְגו'.¹⁸

ג. ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע שתיים ידיעת טומאת קדש וידיעת טומאת מקדש שהן ארבע קדש ומקדש

כבר התבאר לעיל דף ב. ששינוי יש¹⁸ בשגגת טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר כריתות, שכל הכריתות כיון ששגג ונודע לו בסוף שהטא אף על פי שלא היתה לו ידיעה בתחילה הרי זה חייב הטאת. אבל בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקודש או למקדש בתחלה, וידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בסוף והעלם בינתיים.

כיצד נטמא ונכנס למקדש או אכל קודש, ואחר כך נודע לו שנטמא ושהיה טמא בשעה שאכל או שנכנס, ושקודש היה זה שאכלו, או מקדש היה זה שנכנס לו, הרי זה פטור מקרבן עד שידע שנטמא ושוה קודש ושוה מקדש¹⁹ קודם שיכנס או קודם שיאכל.

שם במנין המצוות מ"מ לוקה שתיים, וא"כ כאן נמי אם כך הוא דעת הר"מ למה לא ילקה שתיים, ע"ש וצ"ע. ועיין תוס' שבועות ג' ע"ב ד"ה אבל לענין וכו': מנחת חינוך שם אות ה

¹⁷ ועיין ברמב"ם שם פ"ג ה"ז – יא שביאר "אי זהו שגגת שבועת בטוי שחייבין עליה קרבן עולה ויורד לשעבר כגון שנשבע שלא אכל והוא יודע שאכל וששבועת שקר זו שנשבע אסורה אבל לא ידע שחייבין עליה קרבן זו היא השגגה שחייבין עליה קרבן עולה ויורד בשבועת בטוי לשעבר: וכיצד היא השגגה שחייבין עליה קרבן להבא כגון שנשבע שלא יאכל פת חטים ושגג ודמה שנשבע שיאכל פת חטים ואכלה שזה נעלמה ממנו השבועה היאך היתה והרי הוא זוכר את החפץ שנשבע עליו זו היא שגגת שבועת ביטוי להבא שחייבין עליה קרבן: אבל אם נשבע שלא יאכל פת חטים ואכל פת חטים על דעת שהוא פת שעורים הרי זה אנוס ופטור שהרי לא נעלמה ממנו שבועה ולא נעלם ממנו אלא חפץ שנשבע עליו: נעלמה ממנו שבועה היאך היתה ונעלם ממנו חפץ שנשבע עליו הרי זה פטור מן הקרבן כיצד כגון שנשבע שלא לאכול פת חטים ודמה שנשבע שיאכל פת חטים ואכל פת חטים על דעת שהוא פת שעורים שהרי העלם שבועה וחפץ בידו הרי זה כאנוס ופטור: נשבע על ככר שלא יאכלנו ונצטער עליו ואכלו מפני הצער והוא שוגג שהרי דמה שמותר לו לאכלו מפני הצער הרי זה פטור מן הקרבן לפי שאינו שב מידיעתו אלא ידע שאסורה היא ואכלה בטעות:

¹⁸ רמב"ם שם פרק יא הלכה א

¹⁹ עיין מעשה רקח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כיצד א. נטמא וידע שנטמא וידע שזה מקדש וזה קודש²⁰, ואחר כך נעלמה ממנו הטומאה ושכח שנטמא ונכנס למקדש ב. או אכל קודש, והוא יודע שזה מקדש וזה קודש, ג. או ששגג ושכח שזה מקדש ד. או שזה בשר קודש והוא יודע שהוא טמא ונכנס או אכל, ה. או ששגג או שכח שנטמא ושכח שזה בשר קדש ו. וזה מקדש ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו דברים שנתעלמו ממנו, הרי זה מביא קרבן עולה ויורד בכל צד וצד משש מחלוקות אלו.

ד. יציאות שבת שתיים שהן ארבע שתיים הוצאה דעני והוצאה דבעל הבית שהן ארבע הכנסה דעני והכנסה דבעל הבית

כבר התבאר במסכת שבת דף ב. שבמקום בו אין עירוב, וישנה רשות הרבים דאורייתא²¹, אם היה עומד באחת משתי הרשויות רשות הרבים, או רשות היחיד, וכגון שעומד ברחוב ורוצה לקחת סידור או כל חפץ אחר, מיד חבירו שנמצא בתוך הבית. ופשט ידו לרשות חבירו, ונטל הסידור או החפץ מידו והוציא לרשות שעומד בו, אפילו לא הניחו בארץ חייב סקילה במזיד ועדים והתראה, וחטאת בשוגג, שהרי עשה עקירה והנחה, הואיל והוא מונח בידו והרי הוא כמונח בארץ. מכיון שהיד נגררת אחר הגוף, והגוף הוא עומד בארץ.

אך זה שניטל החפץ ממנו פטור, ומשום איסור שבת מותר, שהרי לא עשה כלום. אבל אסור מן התורה, משום שמכשיל את חבירו ונותן לו חפץ להוציאו מרשות לרשות, ועובר על לפני עור לא תתן מכשול.

ואם החפץ היה מונח בענין שאף אם לא היה נותנו לו היה יכול ליטלו בעצמו, וכגון שהסידור היה מונח על גבי השולחן וביקשו להים אותו כדי שיוכל לקחתו ביתר קלות, אינו עובר על לפני עור מן התורה. אבל מדברי סופרים אסור ליתנו לו מפני שמסייע לעוברי עבירה ולכן אסור להושיט למי שאינו שומר שבת במקום בו שייך הוצאה.

²⁰ כי הקדש והמקדש נחשבין לשנים ויש כאן ששה בבות (א) היינו העלם טומאה לגבי קדש (ב) או לגבי מקדש (ג) העלם קדש (ד) או העלם מקדש לגבי טומאה (ה) העלם זה וזה לגבי קדש (ו) או לגבי מקדש ופטור. הר המוריה שם.

²¹ שו"ע ונו"כ או"ח שמו א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

גם אם הנוטל מידו נכרי²², אסור להושיט לו או ליתן לפניו, גם אם החפץ שייך לנכרי, והנכרי עושה את זה לצורכו האישי, מפני מראית העין. שהרואה שישראל נותן לו סבור שהוא חפץ של ישראל ונראה כנותן לו על מנת להוציא.

אך מותר אם מניח על גבי קרקע, או על גבי שלחן, והנכרי נוטל משם.

גם בכרמלית שאיסור הוצאה ממנה ולתוכה אסורה מדרבנן, שייכים דינים אלו, ואסור להוציא או לאפשר הוצאה, אך אם עשה כן אינו חייב חטאת. אלא דינו כעובר על איסור דרבנן.

גם אם הוא עומד ברשות הרבים וידו שהחפץ בתוכה היא למעלה מ' טפחים, שהוא מקום פטור, כמו שיבואר בדפים להלן. הרי זה חייב. שכן היה משא בני קהת שהיו נושאים הארון על כתפיהם והיה הארון כולו למעלה מ' טפחים מהארץ.

אך אם הוא עומד בבית ברה"י, וחבירו ברחוב ברשות הרבים. והניח החפץ ביד חבירו והיא גבוהה למעלה מעשרה, שהוא מקום פטור, שניהם פטורים. שאף שלגבי חבירו עצמו אין יד שלו נחשבת לו מקום פטור לפי שנגררת אחר גופו העומד על קרקע רשות הרבים. מכל מקום לגבי אדם אחר, גם גופו הוא מקום פטור למעלה מעשרה.

אך אסורים לעשות כן מדברי סופרים אלא אם כן חבירו מוליך החפץ דרך מעלה מעשרה ומניחו במקום פטור הגבוה למעלה מעשרה, אבל אם מניחו בארץ הרי נעשית על ידי שניהם הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים דרך מקום פטור. ויש בזה איסור מדברי סופרים אפילו בכרמלית. כמו שיבואר להלן דף ו..

ואפילו אם מניחו במקום פטור שהוא למטה מעשרה, הרי נעשה ע"י שניהם טלטול מרשות היחיד למקום פטור דרך אויר רשות הרבים, ואפשר שיש בזה ג"כ איסור של דבריהם כמו במטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר רשות הרבים, כמו שיתבאר שם. ויש חולקים וחוששים בזה לאיסור תורה.

ה. מראות נגעים שנים שהן ארבעה שנים שאת ובהרת שהן ארבעה שנים שאת ותולדתה בהרת ותולדתה

צרעת עור הבשר²³ הוא שילבין מקום מן העור ותהיה הלבנונית כקרום ביצה, ומקרום ביצה ולמעלה, אבל לבנונית שהיא דיהה מקרום הביצה ולמטה אינה צרעת אלא בוהק הוא.

²² שו"ע הרב שם ג

²³ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק א הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וד' מראות²⁴ יש בצרעת עור הבשר הם ארבעה גוונים של כתמים לבנים – בסדר יורד: עזה כשלג, כצמר לבן, כסיד ההיכל, כקרום ביצה. בהרת היא עזה כשלג, ואילו שאת היא כצמר לבן

ואלו הן: לובן עז ביותר שאין למעלה ממנו שהוא נראה בעור הבשר כשלג הוא הנקרא בהרת.

ולובן שהוא דיהה²⁵ מזה מעט שאיננו עוד לבן גמור, ויש בו מגוון הצהבהב או הכחלחל²⁶, שנראה כצמר נקי של כבש בן יומו הוא הנקרא שאת.

ולבן שדיהה מן השאת מעט שנראה כסיד ההיכל הוא תולדת הבהרת ונקראת ספחת.

ולובן שדיהה מסיד ההיכל מעט והרי הוא כקרום ביצה היא תולדת השאת וגם זה נקרא ספחת, הנה למדת שהמראה שהוא כסיד ההיכל הוא ספחת הבהרת, והמראה שהוא כקרום ביצה היא ספחת השאת שאין לשון ספחת אלא טפילה, מכאן אמרו מראות נגעים שתים שהן ארבע בהרת וספחתה שאת וספחתה..

דף ג:

ו. לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

כבר התבאר במסכת מכות דף טז: שכל העובר²⁷ על לאו שיש בו מעשה כגון אוכל בשר בחלב או לובש שעטנז, לוקה עליו, אבל לאו שאין בו מעשה כגון הולך רכיל, ונוקם ונוטר, ונושא שמע שוא, אינו לוקה. מפי השמועה למדו שכל מצות לא תעשה שאין בה מעשה אין לוקין עליה חוץ מנשבע

²⁴ רמב"ם שם הלכה ב

²⁵ שנה משנתו כר"ע דאמר ארבע מראות הללו זו למעלה מזו דאי לרבנן סיד ההיכל וצמר לבן כי הדדי נינהו אלא שזה נוטה ללובן השלג והצמר נוטה ללובן אחר והכי איתא בשבועות. השגת הראב"ד שם

²⁶ רש"י הירש פרק יג פסוק יד

²⁷ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה א ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וממיר ומקלל את חבריו בשם, שלשה לאוין אלו אי אפשר שיהיה בהן מעשה כלל ולוקין עליהן.

ז. שבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה ... אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

שבועה שאוכל²⁸ כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה, בשוגג מביא קרבן עולה ויורד, במזיד אינו לוקה שהרי לא עשה מעשה בעת ביטול השבועה²⁹, ואף על פי שעבר על שבועת שקר, ואינו חייב לאכול כבר זו לאחר שעבר היום. ולפיכך הנשבע³⁰ לתת לחבירו מתנה לזמן פלוני ועבר הזמן ולא נתן, שינו חייב לתת לו מחמת שבועתו.

ח. אבל המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה את הארבעים

²⁸ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה ב

²⁹ כלומר למרות שלוקים על שבועה על אף שאין בה מעשה זהו כשעשה מעשה כשעבר על השבועה או שבעת השבועה נשבע לשקר, אבל כאן שנשבע על העתיד וכיול לקיימו אינו שבועת שוא ובעת שביטל השבועה בכך שלא אכל לא עשה מעשה.

³⁰ משנה למלך שם מדקדוק דברי הרא"ש בתשו' כלל ח' סי' ג' דומיא דשבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום שאינו חייב עוד לאכול אותו כבר ודוק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת פסחים דף פד: ובסנהדרין דף סג. ובמכות דף טז. ודף ז. שצריך אדם³¹ להשתדל שלא ישאיר כלום³² מבישר³³ הפסח עד בקר שנאמר (שמות יב פסוק י) וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר וכן בפסח שני שנאמר (במדבר ט פסוק יב) לֹא יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר. וי"א³⁴ שאסור להותיר ממנו אחר חצות, ואם הותיר נעשה נותר³⁵. וי"א³⁶ שלא נעשה נותר ועכ"פ מצוה לאוכלו עד חצות.

ואם השאיר ממנו בין בפסח ראשון בין בפסח שני עבר בלא תעשה³⁷, ואינו לוקה על לאו זה שהרי³⁸ ניתק לעשה שנאמר (שמות שם) וְהִנָּתַר מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ.

ולאו זה מוטל על כל בני חבורה שצריכים להשתדל שלא ישאר עד בוקר אמנם כל אחד שגמר אכילתו מותר לו לצאת ואין צריך להמתין על חבירו

³¹ רמב"ם שם הלכה יא ועיין אלה המצוות ל"ת קב (לאו שלא תותירו בשאר קדשים) אם לאו זה נוהג בנשים דאפשר דלאו שאין לוקין עליו שהזמן גרמא אין לנו מקור שנשים חייבות עליו, אבל עכ"פ ודאי אסור להם להותיר משום הלאו דלא תותירו דשאר קדשים (דבן אין הזמן גרמא) וכ"כ במנ"ח מצוה ח אות ה ואות ז אבל החינוך כתב כאן מצוה ח להדיא דנוהג בזכרים ובנקבות בזמן הבית.

³² בחינוך מצוה ח הוסיף מילת "כלום" ועיין מנחת חינוך שם אות א הביא מספר מוצל מאש בסי' נא דס"ל דכיון דנותר אינו לאו דאכילה א"כ שיעורו בכל שהוא והא שם חלק עליו וס"ל דשיעורו בכזית דשיעורין הלכה למשה מסיני דהוה כזית אבל בלא"ה אין נפק"מ למעשה לענין האיסור להותיר כיון שאין לוקין על לאו זה ואיסור יש גם על חצי שיעור.

³³ וקצת צ"ע דבגמרא פסחים פג ע"ב מוקי המשנה דהגידין ישרפו היינו שמנו של גיד, ובאמת הוא רבואת דעומד תחילה לשריפה ומ"מ חל שם נותר כיון דמן התורה חזיא כפירש"י שם, ואמאי השמיט הרמב"ם פ"ט מפסולי המוקדשין ה"ט דין זה דשמנו של גיד ישרפו

³⁴ ביאור הלכה סימן תעז ד"ה ויהא זהיר וכו'

³⁵ עיין פסחים קב: ועא.

³⁶ דיש מהראשונים שכתבו דאפילו לר"ע הוא רק לענין דאורייתא אבל משום הרחקה מודה דאסור לכתחלה לאחר יותר מחצות וכדאיתא ברמב"ם שם פ"ח ה"ט וכ"כ הגר"א בביאורו בה"ל שם ועיין אור שמח חמ"ז ומצה פ"ו ה"א שרק בתורת פסח אינו נאכל אלא עד חצות, אבל עדיין עליו דין של סתם קדשים שנאכלים מן התורה כל הלילה, אלא שאינו יוצא אחר חצות ידי חובת אכילת פסח.

³⁷ ובאמת עובר בשני לאוין לאו זה ולא כללי דכל הקדשים דלא תותירו והרמב"ם לא הזכירו כיון שאין נ"מ למעשה כיון שאין לוקין וכ"כ במנ"ח כאן אות ה.

³⁸ עיין פח"י מפסולי המוקדשין ה"ט תמה הכסף משנה על הרמב"ם למה לא כתב הטעם דהוי לאו שאין בו מעשה, ותירץ בדוחק, ובמשנה למלך כתב דטעם זה דניתק לעשה משכחת לה בביטול האפשרות לקיים העשה דלוקין על הלאו, א"כ מפי הוה ליה להרמב"ם למינקט הטעם דשאין בו מעשה שהוא כולל כל החלוקות, ולא משכחת לה מלקות דאין בו מעשה כלל, וצריך תלמוד ובמנ"ח אות ח כתב דכיון ששייך מעשה בלאו זה כגון שפסל הקרבן אחר הקרבנות ששייך בו נותר או שזרקו לים ועי"ז מנע מעצמו האפשרות לאכול הרמב"ם כתב מילתא דפסיקתא דהוי לאו שאין בו מעשה ועי"ז ש עוד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואפשר שכיון שהניח האחרים אוכלים לא חל עליו הלאו דבל תותירו³⁹, ודוקא שהניח גדולים בני דעה אבל הניח קטנים, כיון שהם אינם בני דעה בודאי החיוב עליו, דעליו מוטל להשגיח שלא יוותר, ואין סומכין על קטנים, שהם אינם בני דעה ואסור לסמוך עליהם⁴⁰.

ועוד התבאר במסכת פסחים דף פג. ובמכות שם שפסח הקרב בטומאה אע"ג שנאכל⁴¹, אם שבר בו עצם אינו לוקה⁴², ואפילו מדרבנן אין איסור לשבור בו עצם⁴³.

וכן בפסח שנפסל אין בו משום שבירת העצם, במה דברים אמורים⁴⁴ אם לא היתה לו שעת הכושר כלומר שנפסל קודם זריקת הדם⁴⁵ אבל אם היתה לו שעת הכושר ונפסל, כגון שהוא נא או מבושל ושבר בו את העצם לוקה, ואפילו נפסל משום שנטמא, או ע"י יציאה חוץ למקומו וכיוצא בהם לאחר זריקת הדם יש בו איסור שבירת העצם.

לפיכך על אף שכל עצמות⁴⁶ הקדשים אם הוציאו את המוח קודם שנעשה נותר, אינן טעונין שריפה, עצמות הפסח שאסור לשוברם להוציא את המוח שורפין בכלל הנותר⁴⁷ מבשרו, כדי שלא יבואו בהן לידי תקלה.

³⁹ כסף משנה שם פ"ט ה"ו בשם הר"י קורקוס

⁴⁰ מנחת חינוך מצוה ה אות ג

⁴¹ כיון שטומאה דחוויה בצבור אף לענין אכילתו (מנ"ח שם)

⁴² רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק י הלכה א

⁴³ מנחת חינוך מצוה טז אות ב

⁴⁴ רמב"ם שם ה"ו מנ"ח שם אות ג

⁴⁵ כגון שנתפגל או נעשה מחשבת זמן או מחשבת שינוי השם דהכלל בקדשים ובפסח כך הוא דקודם זריקת הדם אינו חשוב קרבן עדיין ואם נפסל הקרבן בזריקה, כגון שלא היתה הזריקה כהונן, הוי ליה לא היתה לו שעת הכושר ואינו חייב על שבירת עצם. והוא הדין אם נשפך הדם ולא נזרק כלל אינו חייב, דזה לא הוי שעת הכושר עד שיכשר בזריקה, וכל זה פשוט למי שבקי קצת בדיני קדשים (מנ"ח שם אות י)

⁴⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יט הלכה ט רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק י הלכה ב

⁴⁷ שהרי נותר היה לו שעת הכושר וא"כ שייך בו לאו ד"לא תשברו"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ט. לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו

כבר התבאר במסכת פסחים דף פד: ובסנהדרין דף סג. ובמכות דף טז.
שצריך אדם⁴⁸ להשתדל שלא ישאיר כלום⁴⁹ מבשר⁵⁰ הפסח עד בקר שנאמר
(שמות יב פסוק י) וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר וְכֵן בַּפֶּסַח שְׁנִי שְׁנֵאמַר (במדבר
ט פסוק יב) לֹא יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר. וי"א⁵¹ שאסור להותיר ממנו אחר
חצות, ואם הותיר נעשה נותר⁵². וי"א⁵³ שלא נעשה נותר ועכ"פ מצוה לאוכלו
עד חצות.

ואם השאיר ממנו בין בפסח ראשון בין בפסח שני עבר בלא תעשה⁵⁴, ואינו
לוקה על לאו זה שהרי⁵⁵ ניתק לעשה שנאמר (שמות יב) וְהִנָּתַר מִמֶּנּוּ עַד
בֶּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ.

⁴⁸ רמב"ם שם הלכה יא ועיין אלה המצוות ל"ת קב (לאו שלא תותירו בשאר קדשים) אם לאו זה נוהג בנשים
דאפשר דלאו שאין לוקין עליו שהזמן גרמא אין לנו מקור שנשים חייבות עליו, אבל עכ"פ ודאי אסור להם
להותיר משום הלאו דלא תותירו דשאר קדשים (דכו אין הזמן גרמא) וכ"כ במנ"ח מצוה ה אות ה ואות ז אבל
החינוך כתב כאן מצוה ח להדיא דנוהג בזכרים ובנקבות בזמן הבית.

⁴⁹ בחינוך מצוה ח הוסיף מילת "כלום" ועיין מנחת חינוך שם אות א הביא מספר מוצל מאש בסי' נא דס"ל
דכיון דנותר אינו לאו דאכילה א"כ שיעורו בכל שהוא והא שם חלק עליו וס"ל דשיעורו בכזית דשיעורין הלכה
למשה מסיני דהוה כזית אבל בלא"ה אין נפק"מ למעשה לענין האיסור להותיר כיון שאין לוקין על לאו זה
ואיסור יש גם על חצי שיעור.

⁵⁰ וקצת צ"ע דבגמרא פסחים פג ע"ב מוקי המשנה דהגידין ישרפו היינו שמנו של גיד, ובאמת הוא רבותא
דעומד תחילה לשריפה ומ"מ חל שם נותר כיון דמן התורה חזיא כפירש"י שם, ואמאי השמיט הרמב"ם פי"ט
מפסולי המוקדשין ה"ט דין זה דשמנו של גיד ישרפו

⁵¹ ביאור הלכה סימן תעז ד"ה ויהא זהיר וכו'

⁵² עיין פסחים קב: ועא.

⁵³ דיש מהראשונים שכתבו דאפילו לר"ע הוא רק לענין דאורייתא אבל משום הרחקה מודה דאסור לכתחלה
לאחר יותר מחצות וכדאיתא ברמב"ם שם פ"ח ה"ו וכ"כ הגר"א בביאורו בה"ל שם ועיין אור שמח חמ"ן ומצה
פ"ו ה"א שרק בתורת פסח אינו נאכל אלא עד חצות, אבל עדיין עליו דין של סתם קדשים שנאכלים מן התורה
כל הלילה, אלא שאינו יוצא אחר חצות ידי חובת אכילת פסח.

⁵⁴ ובאמת עובר בשני לאוין לאו זה ולא כללי דכל הקדשים דלא תותירו והרמב"ם לא הזכירו כיון שאין נ"מ
למעשה כיון שאין לוקין וכ"כ במנ"ח כאן אות ה.

⁵⁵ עיין פח"י מפסולי המוקדשין ה"ט תמה הכסף משנה על הרמב"ם למה לא כתב הטעם דהוי לאו שאין בו
מעשה, ותירץ בדוחק, ובמשנה למלך כתב דטעם זה דניתק לעשה משכחת לה בביטול האפשרות לקיים העשה
דלוקין על הלאו, א"כ טפי הוה ליה להרמב"ם למינקט הטעם דשאין בו מעשה שהוא כולל כל החלוקות, ולא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ולאו זה מוטל על כל בני חבורה שצריכים להשתדל שלא ישאר עד בוקר
אמנם כל אחד שגמר אכילתו מותר לו לצאת ואין צריך להמתין על חבריו
ואפשר שכיון שהניח האחרים אוכלים לא חל עליו הלאו דבל תותירו⁵⁶,
ודוקא שהניח גדולים בני דעה אבל הניח קטנים, כיון שהם אינם בני דעה
בודאי החיוב עליו, דעליו מוטל להשגיח שלא יוותר, ואין סומכין על קטנים,
שהם אינם בני דעה ואסור לסמוך עליהם⁵⁷.

משכחת לה מלקות דאין בו מעשה כלל, וצריך תלמוד ובמנ"ח אות ח כתב דכיון ששייך מעשה בלאו זה כגון
שפסל הקרבן אחר הקרבנות ששייך בו נותר או שזרקו לים ועי"ז מנע מעצמו האפשרות לאכול הרמב"ם כתב
מילתא דפסיקתא דהוי לאו שאין בו מעשה ועיי"ש עוד

⁵⁶ כסף משנה שם פ"ט ה"ו בשם הר"י קורקום

⁵⁷ מנחת חינוך מצוה ח אות ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

